

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

judecători - Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda și Moraru Petru,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie și de către reprezentantul părții vătămate – Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 39, Cerneavscaia Adriana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Bezedei Petru XXXXX, născut la XXXXXXXX, originar din or. Camenca Podoima, domiciliat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 10.11.2014 – 13.07.2016 (prima instanță);
2. 22.08.2016 – 13.10.2016 (instanța de apel);
3. 15.11.2016 – 21.02.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 13 iulie 2016, Bezedei Petru XXXXX, a fost achitat de învinuirea în comiterea infracțiunii încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că inculpatul Bezedei Petru XXXXX se învinuiește că în perioada anului 2006, urmărind scopul realizării unor drepturi sau eliberării de anumite obligații față de membrii CCL-39, prin falsificarea de documente, ilegal, a aplicat ștampila cooperativei nr. 1003600067920 fabricate prin adeverința nr. AA 1962277 din 30 ianuarie 2006, și a efectuat semnătura sa pe contractul

nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice, încheiat între el în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, încât potrivit raportului de expertiză nr. 6517 din 01 octombrie 2013 s-a stabilit, că impresiunea de ștampilă din numele CCL-39 la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 noiembrie 2006, iar consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК-39” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura.

Aceste acțiuni ale inculpatului Bezedei Petru au fost încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, după semnele calificative – *confeccionarea și deținerea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează persoana de obligațiuni*.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către :

3.1. Procurorul în Procuratura sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Brînza Ion, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Bezedei Petru să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, iar conform art. 60 Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, procesul penal în privința acestuia de încetat.

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că:

- la adoptarea hotărârii instanța de judecată, nu a luat în considerație declarațiile martorilor, cât și alte probe prezentate de partea acuzării, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpatului și pledoria apărătorului acestuia;

- potrivit raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de ștampilă din numele „CCL-39” la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de ștampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006. Consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura. Conform raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 3686 din 14 mai 2014, conform căruia în contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiate între BIA „Dodon Elena” și CCL- 39, probabil una din file a fost substituită;

- atât martorul Iacoveț Dmitrii, cât și martorul Roman Boris, au declarat, că a existat contractul nr. 11, ci nu nr. 1. Martorii au explicat instanței în ce condiții a fost încheiat contractul privind prestarea de servicii și care variantă a fost acceptată de către membrii cooperativei, și anume în conținutul contractului nr. 11 era indicat onorariul avocatului, care constituia 13 % din valoarea apartamentului în litigiu, ci nu 24 %;

- la adoptarea sentinței de achitare instanța de judecată a considerat și apreciat contractul de prestare a serviciilor juridice, ca un document cu caracter privat, ci nu ca unul oficial, pe motiv că emană de la particulari, dar nu a reținut faptul că acest act a fost prezentat de către inculpat autorităților publice în soluționarea unor litigii civile, adică, anume din acest moment poate fi considerat un document oficial;

- în cazul dat contractul de prestare a serviciilor juridice, este reglementat juridic de prevederile legii civile în vigoare, adică întrunind cerințele legale după formă și conținut necesare actelor juridice, motiv din care nu poate fi tratat de către instanță doar ca un act valabil doar între particulari;

- instanța de judecată tendențios a constatat, că în acțiunile inculpatului nu există semnele laturii obiective și subiective ale infracțiunii, or, pe contract nu a fost aplicată cu intenție impresiunea de ștampilă eliberată în 2006, după care executată semnătura, anume pentru a fi prezentat în instanța de judecată, cunoscându-se cu certitudine că vor fi lezate drepturile și interesele membrilor cooperative, care în realitate au acceptat anumite clauze contractuale, ci nu cele existente.

3.2. președintele CCL nr. 39, Cerneavscaia Adriana prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care cauza penală să fie trimisă la rejudecare din motivul că instanța la adoptarea sentinței incorect a aplicat normele de drept material și procedural.

În motivarea cererii de apel apelantul a invocat că:

- instanța a interpretat și aplicat eronat prevederile legii materiale penale, deoarece instanța nu a recunoscut ca parte vătămată CCL-39, nu s-a expus asupra demersului de restituire a dosarului către organul de investigare în vederea instrumentării suplimentare, nu s-a expus referitor la plângerea împotriva ordonanței de neîncepere a urmăririi penale față de avocata Dodon Elena prin care nu au fost calificate sub aspectul legii penale acțiunile săvârșite de aceasta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, apelurile declarate de către procuror și reprezentantul părții vătămate, Cerneavscaia Adriana au fost respinse ca nefondate și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că în urma analizelor circumstanțelor și probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, a considerat că instanța de fond legal și fondat a motivat sentința prin faptul, că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A reținut că just de către instanța de fond a fost reținut faptul că contractul privind prestarea serviciilor juridice încheiat între CCL-39 și avocatul Dodon Elena, nu este un document oficial.

Instanța de fond corect a reținut că potrivit recomandării Rec (2002)2 Comitatului de Miniștri a Consiliului Europei, către Statele membre, privind accesul la documente publice, din 21 februarie 2002, stipulează că „*documentele publice*” semnifică: - toate

informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire. Termenul de „*documente publice*” reprezintă în sensul prezentei recomandări, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe banda sonoră sau audiovizuală, fotografiile, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

Mai reține că în sensul art. 6 alin. (1) din Legea privind accesul la informație nr. 182-XIV din 11 mai 2000, informații oficiale sânt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept. Astfel, documentul oficial este documentul care conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de către organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept, care atestă fapte având relevanță juridică, care circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației. Circuitul documentului în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației trebuie considerat trăsătura indispensabilă a documentului oficial. Această trăsătură reprezintă o diferență specifică, ce permite distingerea documentului oficial în raport cu documentul care nu are caracter oficial. Astfel, se evidențiază concluzia că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terț, dar primit de o autoritate.

Documentelor private li se recunoaște posibilitatea de a deveni documente oficiale. Momentul convertirii documentelor private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziția organelor sau a persoanelor oficiale în condițiile legii. În concluzie-momentul înregistrării documentului privat de către organul sau persoana oficială este momentul convertirii documentului privat în document oficial.

Instanța de apel a mai statuat că just instanța de fond a reținut faptul că orice document care emană de la această asociație, care nu este o autoritate publică, nu poartă caracter oficial și, respectiv, actele nu sunt documente oficiale.

A mai reținut instanța de apel că corect instanța de fond a constatat că în acțiunile inculpatului Bezedei Petru, lipsește realizarea laturii obiective și subiective a infracțiunii, or, pornind de la conținutul laturii obiective a componentei date de infracțiune, acuzarea inculpatului Bezedei Petru îi este imputată fapta aplicării ștampilei din 30 ianuarie 2006 și efectuării semnăturii sale pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiat între el în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, iar consecutivitatea aplicării

semnăturii și a impresiunii de șampilă la rubrica „MII” sub indicația „ЖСК – 39” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de șampilă, apoi îndeplinită semnătura, iar drept probă ce ar indica direct la această circumstanță se prezintă raportul de expertiză tehnică a documentului nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de șampilă din numele CCL-39 la rubrica „MII” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de șampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006 și consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de șampilă la rubrica „MII” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de șampilă apoi îndeplinită semnătura (f. d. 138-139, vol. I).

Instanța de apel a indicat că corect instanța de fond a constatat că nu pot fi reținute actele în cauză în calitate de probă ce ar dovedi vinovăția lui Bezedei Petru, având în vedere că din acestea se deduce și este stabilit cu certitudine că corespunde cerințelor legale, or, contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice încheiat între Bezedei Petru în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, a fost suspus examinării și în cadrul procesului civil la acțiunea CCL-39 împotriva lui Dodon Elena cu privire la declararea nulității acestuia și a acordului, acțiune care prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 și decizia CSJ din 25 septembrie 2013 a fost respinsă, specificând în sensul dat că în virtutea art. 210 Cod civil coroborat cu art. 211 alin. (1) și (2) din Codul civil, forma scrisă a actului juridic a cărui obiect depășește valoarea de 1000 lei, este necesară dovedirea ei (ad probationem) și nu pentru validitatea acestuia (ad validitatem). Astfel, legiuitorul prevede expres în art. 211 alin. (2) din Codul civil că părțile vor putea invoca nevaliditatea actului juridic încheiat pentru nerespectarea formei scrise, doar atunci când acest efect este prevăzut de lege sau de convenția părților.

Totodată, a mai specificat instanța de apel că având în vedere că contractul de asistență juridică nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice încheiat între avocatul Dodon Elena pe de o parte și CCL-39 pe de altă parte, a fost încheiat în formă scrisă, fiind semnat de către reprezentantul CCL-39 președintele CCL-39 Bezedei Petru, este valabil, fiind obligatoriu și opozabil CCL-39 în virtutea art. 668 alin. (1) Cod civil, soluție care a fost menținută prin decizia CSJ din 25 septembrie 2013 devenită irevocabilă, mai mult, careva înscrieri, rectificări sau alte acțiuni ce ar modifica conținutul contractului nr. 1 din 27 noiembrie 2003, nu au fost efectuate.

Instanța de apel a mai relevat că nu poate fi reținut argumentul acuzării precum că falsul se manifestă prin aplicarea șampilei din 30 ianuarie 2016 și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeul de șampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, iar consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de șampilă la rubrica

„MII” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura, ori o astfel de manifestare a laturii obiective, nu poate exista în cadrul componentei de infracțiune prevăzute de la art. 361 alin. (1) Cod penal, or, în acțiunile inculpatului nu se regăsesc trăsăturile caracteristice unei infracțiuni de confecționare și folosire a documentelor oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Prin urmare, nu poate fi imputată inculpatului Bezedei Petru realizarea laturii obiective, nici prin folosirea documentului oficial fals, având în vedere situația că contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice, încheiat între Bezedei Petru în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, nu acordă nici un drept și nu eliberează de nici o obligație pe Bezedei Petru, fapt confirmat în cadrul cercetării judecătorești, or, după cum s-a constatat acesta nu a dobândit niciun beneficiu și nu a cauzat niciun prejudiciu CCL-39.

Totodată, menționează instanța de apel că corect de către instanța de fond nu a fost reținut nici argumentul acuzării precum că scopul aplicării ștampilei din 30 ianuarie 2006 și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, de către Bezedei Petru a fost realizarea unor drepturi sau eliberării de anumite obligații față de membrii CCL-39, or, careva probe în acest sens nu au fost prezentate.

Potrivit laturii subiective a componentei de infracțiune imputate lui Bezedei Petru, aceasta se caracterizează doar prin intenție directă, adică subiectul infracțiunii urmează să-și dea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, să prevadă urmările ei prejudiciabile, să le dorească în mod conștient sau să admită în mod conștient survenirea acestor urmări. În cazul în care persoana nu conștientizează obținerea cărorva drepturi sau eliberarea de careva obligații de pe urma faptei imputate, și nu falsifică sau folosește careva documente oficiale în acest sens, el nu poate duce răspunderea pentru confecționarea și folosirea documentelor oficiale false.

Astfel în speță, instanța de judecată nu a stabilit careva prejudiciu material sau urmări prejudiciabile, cauzat unei terțe persoane sau CCL-39, de pe urma acțiunilor de aplicare a ștampilei din 30 ianuarie 2006, și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 noiembrie 2006, de către Bezedei Petru.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat următoarele:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel;
- nu au fost supuse verificării probele prezentate în sprijinul acușării, făcând trimitere unilateral la argumentele invocate de către apărător în discursul său, care au fost puse la baza sentinței de achitare;
- instanța de judecată a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate, ori nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în apelul procurorului;
- decizia instanței de apel este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, contravine și prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală;
- instanțele au încălcat și cerințele art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, conform cărora instanța de judecată la pronunțarea sentinței de achitare are obligația de a indica motivele pentru care sânt respinse probele aduse în sprijinul acușării;
- la adoptarea hotărârii instanța de judecată, nu a luat în considerație declarațiile martorilor, cât și alte probe prezentate de partea acușării, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpatului și pledoria apărătorului acestuia;
- potrivit raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de ștampilă din numele „CCL-39” la rubrica „MII” sub indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1, privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de ștampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006. Consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „MII” sub indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura. Conform raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 3686 din 14 mai 2014, conform căruia în contractul nr. 1, din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiate între BIA „Dodon Elena” și CCL-39, probabil una din file a fost substituită;
- atât martorul Iacoveș Dmitrii, cât și martorul Roman Boris, au declarat, că a existat contractul nr. 11, ci nu nr. 1. Martorii au explicat instanței, în ce condiții a fost încheiat contractul privind prestarea de servicii și care variantă a fost acceptată de către membrii cooperativei, și anume, în conținutul contractului nr. 11, era indicat onorariul avocatului, care constituia 13 % din valoarea apartamentului în litigiu, ci nu 24 %;
- la adoptarea sentinței de achitare instanța de judecată a considerat și apreciat contractul de prestare a serviciilor juridice, ca un document cu caracter privat, ci nu ca unul oficial, pe motiv că emană de la particulari, dar nu a reținut faptul că acest act a fost prezentat de către inculpat autorităților publice în soluționarea unor litigii civile, adică,

anume din acest moment poate fi considerat un document oficial. În cazul dat contractul de prestare a serviciilor juridice, este reglementat juridic de prevederile legii civile în vigoare, adică, întrunind cerințele legale după formă și conținut necesare actelor juridice, motiv din care nu poate fi tratat de către instanță doar ca un act valabil doar între particulari;

- instanța de judecată a ignorat concluziile experților expuse în rapoartele de expertiză nr. 6517 din 01 octombrie 2013 și nr. 3686 din 14 mai 2014, potrivit cărora s-a stabilit cu certitudine, că consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura, totodată, și faptul, că una din filele contractului a fost substituită;

- instanța de judecată tendențios, a constatat, că în acțiunile inculpatului nu există semnele laturii obiective și subiective ale infracțiunii, or, pe contract nu a fost aplicată cu intenție impresiunea de ștampilă eliberată în 2006, după care executată semnătura pe contract, anume pentru a fi prezentat în instanța de judecată, cunoscându-se cu certitudine, că vor fi lezate drepturile și interesele membrilor cooperative, care în realitate au acceptat anumite clauze contractuale, ci nu cele existente;

- declarațiile inculpatului, care evident este cointerestat de adoptarea unei hotărâri în favoarea sa, instanța nu le-a pus la îndoială și nu le-a apreciat critic, cum a solicitat procurorul, cu toate că această versiune a inculpatului a fost combătută prin declarațiile martorilor acuzării.

5.2. Partea vătămată președintele CCL – 39, Cerneavscaia Adriana, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat următoarele:

- atât instanțele de judecată, cât și procurorul au examinat formal circumstanțele, omițând fapte care aveau un rol foarte important în calificare, sub aspectul legii penale a acțiunilor persoanelor care au comis ilegalități;

- circumstanțele în raport cu probele administrate pe parcursul urmăririi penale, confirmă pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

- totodată în ședințele de judecată instanța de fond nu i-a permis reprezentantului părții civile și procurorului de a-și expune opiniile și a înainta întrebări inculpatului;

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință a depus inculpatul Bezedei Petru, în care și-a expus opinia sa asupra recursurilor declarate, solicitând declararea inadmisibilității acestora ca fiind vădit neîntemeiate.

La fel, inculpatul a declarat că fapta incriminată lui nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal și corect a fost achitat de către instanțele ierarhic inferioare.

7. Judecând recursurile ordinare, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Totodată, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv să o caseze total, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță, dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Conform art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic

superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, invocat de recurenți, și-a găsit confirmarea în cauza dată, invocând în acest context următoarele.

În acest sens, Colegiul penal lărgit conchide, că instanța de apel greșit și pripit și-a motivat soluția, bazându-se doar pe constatarea instanței de fond, neluând în considerație unele circumstanțe, foarte importante pentru speța dată.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că la 14 mai 2015 prin hotărârea nr. 12, Curtea Constituțională examinând sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală a declarat drept neconstituțională dispoziția articolului nominalizat.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act. Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

În continuare, raportând prevederile legale expuse supra, la actele cauzei, se constată că, potrivit ordonanței procurorului Brînza Ion din 30 noiembrie 2013 s-a dispus încetarea urmăririi penale în cauza nr. 2013021951, în privința lui Bezedei Petru, a.n. 12 iulie 1938, învinuit în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție (f. d. 173 – 174, vol. I). În textul ordonanței s-a indicat că „la 29 noiembrie 2013 în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, a parvenit cererea avocatului Zadorojnîi Liudmila, susținută pe deplin de către inculpatul Bezedei Petru Eugeniu, prin care au solicitat, ca în condițiile art. 60 Cod penal, să fie dispusă încetarea urmăririi penale în privința sa, totodată, a indicat, că consecințele de ordin juridic civil și penal, care survin ca rezultat al adoptării acestei hotărâri, i-au fost explicate și careva pretenții nu are”.

Ulterior, ordonanța procurorului din 30 noiembrie 2013 nu a fost contestată, căpătând caracter obligatoriu conform prevederilor art. 467 Cod de procedură penală.

Prin urmare, ordonanța respectivă, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Bezedei Petru din motivul intervenirii termenului de prescripție și respectiv prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Bezedei Petru, se echivalează cu o hotărâre judecătorească irevocabilă și reprezintă autoritatea de lucru judecat, care nu permite declanșarea unei noi proceduri cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, decât conform prevederilor art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Or, pentru stabilirea semnificației sintagmei „hotărâre definitivă”, în raport cu reglementările juridice naționale, trebuie reținute interpretările date de legiuitor în art. 466 - 467 Cod de procedură penală.

Astfel, reieșind din prevederile art. 467 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întreg teritoriu al Republicii Moldova.

Deci, autoritatea de lucru judecat este considerat un principiu, exprimat prin *non bis in idem* - principiu care nu mai permite declanșarea unei noi judecăți cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, dacă acestea au făcut obiectul unei judecăți pentru care există deja o hotărâre definitivă.

Însă, contrar exigențelor legale, în cauză, se constată că, în urma controlului procurorului ierarhic superior, potrivit ordonanței adjunctului procurorului sect. Rîșcani, mun. Chișinău din 03 decembrie 2013 (f. d. 175, vol. I) Jomir E., s-a dispus anularea, ca fiind neîntemeiată, a ordonanței de clasare a procesului penal nr. 2013021951, emise de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Brînza Ion, cu dispunerea reluării urmăririi penale în speța dată, cu reluarea urmăririi penale în speța dată, fiind întemeiată pe prevederile art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, care au fost declarate neconstituționale la 14 mai 2015 prin hotărârea nr. 12.

În expunerea argumentelor privitor la necesitatea reluării urmăririi penale în cauza deferită judecății, s-a indicat că: „...*ordonanța din 30 noiembrie 2013, prin care s-a dispus clasarea procesului penal în prezenta cauză este neîntemeiată, deci, pasibilă anulării, deoarece nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestei măsuri, nefiind efectuate pe deplin acțiunile de urmărire penală necesare pentru stabilirea completă și obiectivă a circumstanțelor cazului cercetat.*”

Raportat la cele expuse supra, Colegiul penal lărgit reține că pentru ca procurorul ierarhic superior să poată relua urmărirea penală, legiuitorul la alin. (4) al art. 287 Cod de procedură penală a stipulat că această acțiune se admite „*numai dacă apar fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată*”. Adică acestea sunt unicele circumstanțe care corespund și art. 4 alin. (2) al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție (CEDO), în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe

ori pentru aceeași faptă, consacrat în alin. (2) al art. 22 Cod de procedură penală, care prevede derogările admisibile.

Totodată, în acest context urmează a se evidenția și stipulările din art. 6 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 235-240/27, 03 decembrie 2010), potrivit căroră principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

La fel, Curtea Constituțională a statuat că pentru a nu transforma dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă într-un drept absolut, ceea ce ar împiedica descoperirea infracțiunilor și criminalilor, sistemele de drept, inclusiv Convenția, au reglementat expres derogările admisibile. Aceste derogări oferă organelor de urmărire penală posibilitatea de a relua urmărirea și sunt formulate, în termeni aproape identici, în art. 22 și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și în art. 4 alin. (2) al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție. Conform acestor norme, reluarea urmăririi penale se admite numai dacă „*fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată*”.

Aceste chestiuni foarte importante pentru speța dată, nu au fost analizate și soluționate de către instanța de apel în cadrul examinării cauzei penale în privința lui Bezedei Petru, or, reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin. (2) și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 alin. (2) al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței, prevăzute în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, *inclusiv din oficiu*.

Colegiul penal lărgit, mai invocă că instanțele ierarhic inferioare urmau să stabilească dacă în ordonanța procurorului din 03 decembrie 2013 (f. d. 175, vol. I) de reluare a urmăririi penale în privința lui Bezedei Petru, se regăsesc careva circumstanțe noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental, care ar fi condiționat reluarea urmăririi penale în cauza nominalizată. Astfel, motivarea soluției instanței de apel nu reflectă aceste circumstanțe în speța dată și nu poate fi menținută de către instanța de recurs ordinar.

În consecință se constată că instanța de apel greșit a adoptat o decizie de menținere a sentinței prin care Bezedei Petru a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii

prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, efectuând o studiere și motivare superficială a actelor cauzei, motivelor apelului și astfel decizia instanței de apel urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. Conducându-se de art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie și de către reprezentantul părții vătămate – Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 39, Cerneavșcaia Adriana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016 în cauza penală privindu-l pe **Bezedei Petru XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **23 martie 2017.**

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Moraru Petru